

NYÁRI BÁL

Sárossy az ebédlőben ült, az óriási diófa asztal mellett s nagyokat fújt. Délután hat óra volt, s a júliusi bőség nagy gomolyagokban hömpölygött be a mezőkről, hol egész nap égető forrósággal perzselte a búzkalangyákat. A ház előtti jegenyesorban csak éppen hogy megbotlott a melegség árja, mint kis zátonyon a tengerhullám, hogy még nagyobb erővel csapjon le a hófehér falakra, beáradjon a szobákba s zsibbasztó bágyadtsággal öntsön el minden eleven teremtet.

Sárossy előtt, tisztességes unitárius pohárban, vizes bor csücsült, de hozzá sem nyúlt.

Kiabálni kezdett:

— Zsuzsi, Zsuzsi, híj az árgyélusát, be kutya meleg van! Eriggy, ereszd le a kútba ezt az üveget!

A szalonból kiszólt a felesége:

— Géza, az istenért, hiszen mindjárt indulnunk kell. Öltözz már! A városban jégbe hűtött sört ihatsz.

— Kell a kutyának — dörmögte Sárossy, aztán a hálószobába ment, levetkőzött, bedugta a fejét a mosdótálba, pacskolta mellét és derekát, beleszuszogott a vízbe, hogy csak úgy szörcsögött, veresre dörzsölte bőjét a kendővel s belebújt a kikészített szalonruhába.

Kiment a verandára s odakiáltott egy surbankó leánynek:

— Húzd fel a vedret, héj!

Jó hideg italt kevert s élvezettel nyelte a hűvös kordyokat, aztán letette a poharat s a szalonba akart nyitni.

Felesége tréfásan támasztotta meg hátával az ajtót:

— Maradj csak ott, Géza, amíg öltözünk!

A két leány a díványon ült, s még csak ing volt rajtuk.

A Nusi veres haja szétfolyt a vállán s hófehér bőrén úgy világított, mint a kiömlő parázs. Fehér selyemha-

risnyát húzott s előrenyújtotta vékonyka lábát, hogy jól megfeszüljön rajta, felrántotta a cipőcskéket, felugrott a díványról s egy perc alatt magára kapta a ruháját, a tükör elé ment s furcsa kontyba csavarta haját.

— Készen vagyok! — mondotta, s nénje mellé állott.

Anyja végignézte s megcsóválta a fejét:

— Jaj, istenem, Nusika, milyen frizurát penderítettél! S hogy áll rajtad a ruha? Mintha villával hányták volna fel!

Jolán a szoba közepén állott, felvette fűzőjét s kifújta magából a levegőt. Az egyik zsinórt megfogta Zsuzsi, a másikat az anyja, s összehúzták rajta a páncélt. Aztán felvette ruháit s diadalmasan állott a tükör elé.

— Na, bejöhetsz, Géza! — kiáltott ki a mama.

Sárossy benyitott s szemügyre vette a leányokat.

— Te Nusi, olyan vagy, mint Cili, a sárga macska verekedés után.

Nusi kacagott s lecsapta magát egy székre.

Az anyja rákiáltott:

— Te, összegyűröd a ruhád!

Jolán méltósággal forgatta meg magát a szobában, mintha a „Pesti Bazar”-ból lépett volna ki, egy ránc nélkül állott rajta a ruha, tetőtől talpig fehéren. S hiába simult reá szabályosan mindenütt a selyem, hiába szorította le derekát a fűző, a hatalmas, dús élet kikibált a ruha alól, s nevetett, harsogott az egész leányból az egészséges fehér hús, mely a vállaknál kitorlódott a ruhából, mint csatornák közül a tavasszal megáradt folyó.

Sárossy jólesően nézte. Keresgélt az emlékezetében valami verset, két-három sort, hogy rákádenciázza Jolánra.

Kapkodott Vörösmarty, Arany, Petőfi után, egy-egy szó eszébe is jutott: rózsaszírom, tejfehér, havváll, de nem akart összeállni a rím sehogy sem, s ahogy nézte Jolánt, izmos fehérségében, az a hároméves tehene jutott eszébe, amivel díjat nyert a kiállításon, s szívből, őszintén mondta:

— Te! Olyan szép vagy, mint a Csendes!

Nusit majd felvetette a kacagás. Sárossyné pedig egy kicsit haragosan szólt rá:

— Ne gusztustalankodj, Géza!

Előállott a kocsi, feltelepedtek s megindultak.

A nap már kiadta erre a napra áldott melegét s valami alig sejthető, sárgás fátyolt körített maga elé. A dombok árnyékot dobtak magukról a völgyi rétekre, a tarlókról galambok röppentek fel s a falu felé húztak gyors szárnyalással.

Sárossy a bakon ült, nézte az áldással terhes mezőket, aztán a lovakat s figyelte a lépésüket. Elbóbiskolt s észre sem vette, hogy a városban vannak.

Csepregiek előtt megállottak. A kocsizörgésre az egyik Csepregi kisasszony kikukkintott a függöny mögül, aztán csengő kiabálással harangozta be a házba:

— Itt vannak Sárossyék!

Az öreg Csepregi mély basszusa orgonált a verandán:

— Szervusz, Géza!

Kihúzta a fiókot s egy pakli kártyát csapott az asztalra, a szivaros skatulya mellé.

Amíg keverte, megkérdezte:

— Készen vagy az aratással, komám?

— Fertig, hál' istennek, holnapután már hordanak.

Felhajtott egy pohár savanyúvizes bort, csettintett egyet s folytatta:

— A múlt héten ugyan egy kicsit bolondoztak az emberek nálam is, Gazsinál is, hogy hát két piculával több legyen a napszám, meg délebédre is legyen pálinka. Azt mondtam, hogy fene, aki megeszi! Megkapjátok, ami jár, egyebet egy fokhagymát se! Pálinkát délre! Hallottál ilyet? Estére való az. Akkor aztán aludjanak tőle, ne hallgassák annak a kódorgó pesti cucilistának a maszlagjait!

Mert ha bolondulnak, csak ők húzzák a kurtát. Revolúciót nem tűrök, addig okoskodtak, amíg izentem Pistának, kijött négy csendőr, azt a pesti tekergőt elvitték, erre aztán csend lett. A végin azért mindegyiknek megtoldtam ötven krajcárral. Jószántamból! De revolúciót nem tűrök!

— Nem azt! Azt nem! — helyeselt Csepregi. — Amíg Pista itt van, nem is lesz itt revolúció. Olyan főszolga-

bíró nem is volt, mióta az öreg Fricskay meghalt. Hogy Gál Gyuri? Ugyan! Pizlicsár ember! Na! Mid van, komám?

Ivott egy kortyot s gusztálni kezdte a kártyáit.

A nők elvonultak, hogy a hátralevő óra alatt elvégezzék szépségükön az utolsó feltétlenül szükséges simításokat. Mikor kilenc órakor indulásra készen megjelentek a verandán, az öreg Csepregi összeseperte a kártyákat, falt még egyet a hideg disznóhúsból, összeütötte a poharát a Sárossyával s azt mondta:

— Készen vannak az angyalok! Mehetünk!

„Ősbudavár” összes „termei” ki voltak világítva, a bálterem pedig valósággal tündökölt, mint a mennyország.

Az udvaron a falusi uraságok kocsii állottak, a lovak csendesen ropogtatták a zabot, a kocsisok diskuráltak. Az öregebbje lustán szortyogtatta a pipaszárat, a legények az ablakpárkányokra csipeszkedtek s támogatták a szolgálókat, hogy azok is lássanak valamit.

A bálteremben már gyantázott a cigány, a primás a banda felé fordult, már ott sajtolt az ujjá begyében a „Marosszéki piros páris”, de nem lehetett hozzákezdeni, mert a nagybógós kiszökött az ivóba s már a tizedik spriccet kurizálta magába az uraktól. Becipelték az öreget, s egyszerre csak tele lett a terem muzsikaszóval, hogy megrészegedtek tőle az emberek, mint tavasszal a barackvirág illatától a méhek.

Mikor ott tartott a banda, hogy „Hej, piros az én rózsám is” — már mind a két Sárossy leány táncolt. Nusi egy cigányképű aljegyzővel járta, Jolán Pernyey Ákossal, akinek óriási tölgyfatermete éppen odailett az ő dús teste mellé.

Ákos négylovas hintóval hajtott be a városba, boldjára, ahogy szokott. Az egyik csikónak megcsikant az első lába, erre mérgében, ahogy megérkezett, megivott két üveg pezsgőt s az első csárdást már úgy táncolta, hogy majd betörte a padlót.

Az öregurak kimentek az ivóba, egy darabig diskuráltak, politizáltak, míg az alispán közbe nem kiáltott:

— Ki oszt, urak?

Erre az igazi mély bölcsességre egyszerre vége lett minden vitának, s a lapgusztálásban enyhe béke és barátság szállta meg a lelkeket.

Benn állt a bál. A mamák körbeülték a termet, figyelmesen néztek a leányok után s közben kis, mérges pletykanyilacskákat eregettek ide-oda.

Sárossyné az alispánnéval s Csepreginéval a kis emelvényről, mint örökölt trónról, nézte végig a báltermet.

Hirtelen méltatlankodva szólt az alispánnéhoz:

— Te Anna, az Isten szerelmére, hogy kerül ide az a finánc?

— Ugyan! Hol van?

— Ott, ott!

S valóban, a vármegyei iktató feleségével ott forgott a finánc, egy ragyás képű, fekete bajuszú, hatalmas testű ember.

Az árvaszéki elnökne odahajolt az asszonyokhoz:

— Bagosi szemlész, a pénzügyigazgatóné kegyeltje. Biztosan ő küldetett neki meghívót!

A pénzügyigazgatóné távol ült tőlük, sovány, magas, dúlt arcú asszony. Odanéztek, összemosolyogtak, aztán Csepreginé megjegyezte: — A fináncát otthon hagyhatná!

Szegény finánc pedig mivel sem törődve úszott a táncban, a finom női testek és illatok között, mintha álmában egy jószagú tengerben fürödnek, melynek vize minden érzékét külön csiklandozza. Most Sárossy Jolán után néz, s a nagy fehér leánytest vonja maga után, mint egy világítótorony a hajót fullasztó nyári éjszakán. Odamegy és felkéri. A leány egy kicsit elbigygyeszti száját, de indul a táncba. A finánc ripacsos arca kigyullad, mint kánikulában a felgyújtott tarló, a forgó tömeg részegre lökdösi testét a Jolán izmos testéhez, ha felnéz, két fekete szemet lát, miknek mélyén a lefojtott leánytűz remeg, ha lenéz, habos fehér hús villan szemébe, mint egy forró hegyorom, miből vad, bódító illatok szállnak felfelé.

És ez az illatos gömbölyű váll mint a mágnes vonja húzza fejét lefelé. Most! Most! Feje lehull, szája vonag-

lik, ajka a leány vállát érzi, és fogai görcsösen kapnak a húsba.

Jolán borzasztót sikoltott. A zene megállott, mintha a levegőben ragadt volna, minden ember a terem közepére tolongott, ahol Jolán állott. Vállából csurgott a vér s végigfolyt húsos karján.

Az asszonyok sápadtan kérdezték:

— Mi az? Mi történt?

— Megharapott! — mondta Jolán, s görcsösen sírni kezdett.

— Órült! Vadállat! Üssék agyon! Dobják ki!

Visítottak, kiabáltak, a finánc pedig falfehéren és mozdulatlanul meredt maga elé.

Pernyey Ákos szó nélkül átfúrta magát a tömegben s hozzálépett. Megragadta a kabátját s rántott egyet rajta. A finánc, mintha csak most ébredne, szembenézett támadójával s öklét az Ákos mellének feszítette.

Pernyey egyet rántott rajta, a nagy test elesett, s hiába vergődött, rúgott, Ákos a mellére térdelt s ütötte a fejét, ahol érte.

— Harapsz? Te dög! Kisasszonyokat harapsz? Ne-sze! Itt az öklöm, harapj ebbe!

És rávágott a ragyás arcra, hogy előmlött rajta a vér, és ütötte, öklözte, ahol érte.

— Jaj, istenem! Megöli! Húzzák le róla! — kiabáltak az emberek.

Pernyey felállott, megrázta magát, kiment az ajtóba és kiáltott:

— Pista, Pista hé!

Mikor a kocsis bejött, azt mondta neki:

— Vigyétek ki innen ezt a dögöt!

A tánc sehogy sem tudott megindulni. Jolán sírdogált, az asszonyok szörnyülködtek.

— Ilyen szégyen, ilyen szégyen!

A vén Várszeghy báró simított egyet a parókáján és Jolánhoz lépett.

— Fáj, Jolánka? — kérdezte. — No, nem baj! Meg kell csókolni a kisleánynak, mindjárt nem fáj!

Odahajolt s finoman, alig érezhetően rácsókolt a harapás helyére.

Jolán szepegve mosolygott, Csepreginé andalogva sóhajtotta:

— Ó, milyen gavallér ez a Várszeghy!

A cigányok reákezdték:

Ritka búza, ritka árpa...

S kivilágos-kivirradtig tartott a régi, drága magyar bál.